

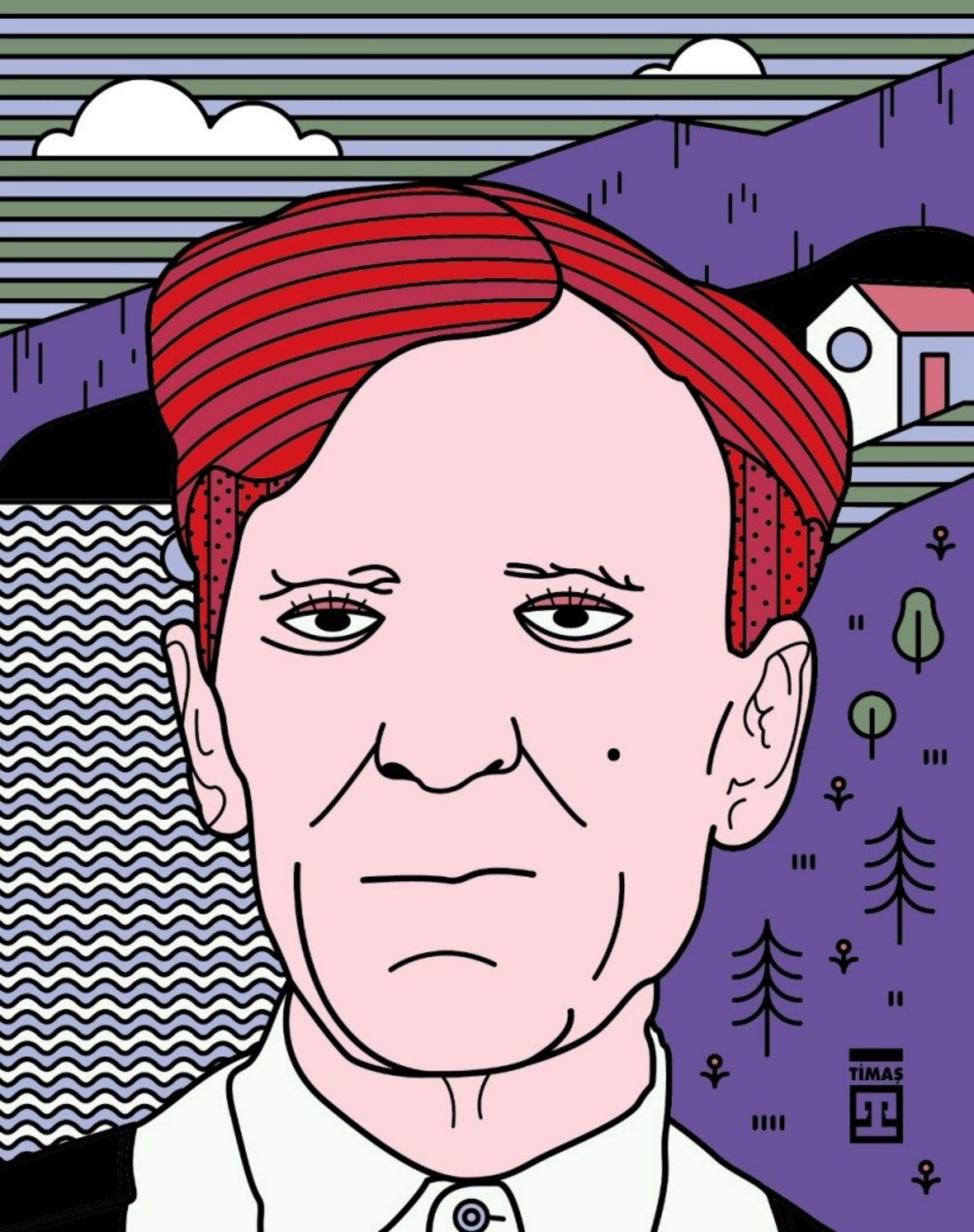
Dünya Nimeti

Çeviri Behçet Necatigil

Knut Hamsun

Nobel Edebiyat Ödülü

Roman

TİMAS

DÜNYA NİMETİ

Knut Hamsun

Dünya Roman - Öykü

TİMAŞ YAYINLARI | 2339

Dünya Edebiyatı Dizisi | 23

EDİTÖR

Ayşe Tuba Ayman

KAPAK TASARIMI

Bariş Şehri

1. BASKI

Temmuz 2010, İstanbul

3. BASKI

Aralık 2019, İstanbul

ISBN

ISBN 978-605-114-263-0

9 786051 142630

TİMAŞ YAYINLARI

Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No:5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24

timas.com.tr

timas@timas.com.tr

   timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık

Sertifika No: 45587

BASKI VE CİLT

Sistem Matbaacılık

Yılanlı Ayazma Sok. No:8 Davutpaşa-Topkapı / İstanbul

Tel: (0212) 482 11 01

Matbaa Sertifika No: 16086

YAYIN HAKLARI

© Knut Hamsun, *Markens Grøde* orijinal adıyla Gyldendal Norsk Forlag AS tarafından yayınlanan bu kitabın Türkiye'deki tüm yayın hakları Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir. Tanıtım amacıyla yapılacak alıntılar dışında hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz, yayınlanamaz.

BİRİNCİ CİLT

Bataklıklardan geçerek ormana giren bu uzun patikayı kim mi açtı? O adam, buralara gelen o ilk insan açtı. Ondan önce bu yol yoktu henüz. Sonraları bazı hayvanlar; bataklıklardan, çamurlu topraklardan geçen bu belli belirsiz izleri takip ettiler ve onları daha görünür hale soktular. Aradan zaman geçti, bazı Laponlar bu keçi yolunun farkına vardılar ve ren geyiklerine bakmak üzere dağdan dağa geçtikleri sırada bu yoldan gittiler. Kimsenin değil, herkesin malı olan bu geniş bataklıktan, bu sahihsiz topraklardan geçen yol; işte böyle ortaya çıktı.

Adam, kuzeyden yana yürüyordu. Yanı sıra bir torba, içinde yol azığıyla birkaç alet edevat bulunan bir torba taşıyordu. Adam güçlü kuvvetli ve iri yarıydı, kızıl bir sakalı vardı, ellerinde ve yüzünde ufak ufak yara izleri bulunuyordu. Yara izleri çalıştığı işten mi, yoksa bir dövüşten mi kalmaydı? Belki hapishaneden kaçmıştı da saklanmak istiyordu, belki bir filozoftu da rahat huzur arıyordu; her neyse, şurası besbelli ki o, bu korkunç ıssızlığın ortasında bir insan, yürüyerek geliyordu. Yürüyor, boyuna yürüyordu; çevre sessizlik içinde, ne bir kuş, ne bir hayvan sesi; zaman zaman kendi kendisiyle birkaç kelime konuşuyordu. “Hey Tanrım!” diyordu. Yolunun üstünde bataklıklara, barınılabılır yerlere veya ormanın açıklık kesimlerine geldikçe torbasını bırakıyor, etrafı dolaşarak toprağın durumunu gözden geçiriyor, bir süre sonra dönüp yine torbasını omuzluyor, yine yola koyuluyordu. Bu böyle bütün gün sürdü, güneşe bakarak vakti hesap ediyordu, gece oldu, adam fundaların üstüne uzanıp koluna yaslandı, uyudu.

Birkaç saat sonra yine yola koyuldu. Hey Tanrım! Yine dosdoğru kuzey yönünde yürüdü, güneşe bakıp vakti hesapladı, öğle molası verip biraz bayat ekmek ve keçi peyniri yedi, üstüne dereden su içtikten sonra yoluna devam etti. O günü de hep böyle yürümekle geçirdi, çünkü ormanda barınılabilecek bir sürü yeri incelemesi gerekiyordu. Ne arıyordu? Bir arazi, bir toprak mı? Köylerden kaçan bir göçmendi belki; çünkü çevresine dikkatle ve gözleyerek bakıyor, bazen de bir tepeye tırmanıp oradan civarı araştırıyordu. İşte yine güneş batmak üzere.

Şimdi çeşitli ağaçlarıyla uzayıp giden bir vadinin batısında bulunuyordu; bu kısımda yapraklı ağaçlar ve otlaklar da göze çarpıyor ve arazi saatlerce bu şekilde uzuyordu. Hava kararıyordu, ama adam hafiften bir ırmak şırıltısı işitti; bu hafif şırıltı, onun üzerinde canlı bir şey etkisi yaptı, ona cesaret verdi. Tepeye çıkınca alacakaranlıkta önüne serili vadiyi ve vadinin üzerinde güneye doğru genişleyen gökyüzünü gördü. Orada yattı, uyudu.

Sabahleyin orman ve otlakla örtülü bir arazinin, ayaklarının altında uzayıp gittiğini gördü. Aşağı indi: İşte yeşil bir yamaç, ta ileride ırmaktan bir kısım ve bir sıçrayışta ırmağı aşıp geçen bir tavşan gördü. Adam, ırmağın bir tavşan sıçrayışından daha geniş olmamasına sevinmiş gibi, memnun, başını salladı. Kuluçkada bir karatavuk birdenbire kanatlarını çırparak ayaklarına doğru atıldı ve adama sert sert tısladı, adam tekrar başını salladı, “Burada hayvanlar da var, kuşlar da; bu da fena değil!” dedi. Çay üzümü fidanlarına, keçiyemişi sürgünlerine, yedi uçlu yıldız çiçeklerine ve boyları daha alçak eğrelti otlarına bata çıka ilerliyordu. Arada bir durup da bir demir parçasıyla toprağı eşecek oldu mu bazen orman toprağıyla karşılaşıyor, bazen yapraklar ve çürümüş dallarla binlerce yıldan bugüne gübreleşmiş bataklık toprağı buluyordu. Adam başını salladı, burada yerleşecekti, evet, burada yerleşecek, kararını vermişti. O civarda iki gün daha gezdi, dolaştı; ama akşamları hep bu

yamaca döndü. Geceleri, çam dallarından yaptığı bir yatakta uyuyordu; kendi evindeydi sanki, hatta bir kaya çıkıntısı altında kendisine şimdiden bir sığınak bulmuştu.

İşin zor tarafı, bir yer bulmak olmuştu; kimsenin olmayan, kendisinin olan yeri bulmak. Şimdi çalışma günleri sükun etti. Adam derhal biraz uzaktaki ormanlarda, hazır suları çekilmeden, akkayın ağaçlarından kabuk soymaya koyuldu. Kabukları üst üste istif ediyor, üzerlerine taşlar oturtuyor ve kurutuyordu. Biriktirip büyük bir yük meydana getirdikçe alıyor, millerce uzaktaki köye götürüp yapı malzemesi diye satıyordu. Sonra içlerinde yiyecek, içecek, alet edevat bulunan yeni yeni torbalarla, barındığı yamaca dönüyordu: Un, pastırma, bir tencere, bir bel getiriyor; bıkıp usanmadan o yolu gidip geliyor ve yükler altında eziliyordu. Doğuştan bir hamal, ormanlarda sefer eden bir mavnaydı sanki. Sanki çok yol yürümekten, çok şey taşımaktan hoşlanıyordu; sanki sırtta yük olmadan yürümek tembel harcıdır, bana yakışmaz diye düşünüyordu.

Günün birinde yurduna, sırtındaki o ağır yükten başka, iplerinden çekerek getirdiği, iki keçi ve bir genç teke ile döndü. Keçilere, sanki birer inekmişler gibi seviniyor ve çok iyi bakıyordu. Yoldan geçen ilk yabancı geldi: Göçebe bir Lapon. Lapon keçileri gördü ve orada yerleşmiş bir adamla karşılaştığını anladı, dedi ki:

“Burayı kendine yurt mu edineceksin?”

Adam “Evet.” cevabını verdi.

“Adın ne?”

“Isak. İşlerimi görecektir bir kız arıyorum, bildiğin biri var mı?”

“Yok, ama uğrayacağım yerlere söylerim.”

“Evet, yap şu işi! Evcil hayvanlarım olduğunu, fakat bunlara bakacak kimsem bulunmadığını söyle.”

Demek ki adı Isak, evet, Lapon bunu da söyleyecekti. Meğer yamaçtaki adam kaçak değilmiş, ismini söylemişti. Ne kaçağı canım? Öyle olsa izini bulurlardı. O, yorulmak nedir bilmeden çalışan bir adamdı sadece. Keçilere kışlık ot topluyordu; toprağı ekilip biçilir hale sokmaya, bir tarla açmaya, taşları ayıklamaya, taş duvarlar çekmeye başladı. Sonbaharda kendine bir konut yaptı bitirdi: Bir toprak kulübe; ek yerleri fırtınalarda çatırdamayan, yangınlarda yanma tehlikesi olmayan sağlam, sıcak bir kulübe vücuda getirdi. Bu yuvanın içerisine girebiliyor, kapısını kapatıp içeride kalabiliyor yahut civardan bir kimse geçtikçe kapı aralığında durup evinin efendisi sıfatıyla yolculara görünebiliyordu. Kulübe iki kısma ayrılmıştı; bir bölümünde kendisi barınıyordu, öbüründe hayvanları. Ta dip tarafta, kayanın altında kendisine bir ot ambarı yapmıştı. Her şeyi vardı, her şeyi.

Yoldan, baba oğul iki Lapon daha geçiyordu. Durdular, iki elleriyle uzun değneklerine dayanıp kulübeyi, işlenmiş toprağı gözden geçirdiler ve yukarı yamaçtaki keçilerin çingirak seslerini dinlediler.

“Günaydın!” dediler. “Buraya beyler efendiler gelmiş anlaşılan!” Lapon kısmı daima yaltaklanmaktan hoşlanır.

“İşlerimi görecektir bir kız arıyorum, bildiğiniz biri var mı?” dedi Isak, akli fikri hep aynı şeydeydi çünkü.

“Sana yardım edecek bir kız mı istiyorsun? Yok ki. Ama araştıralım hele.”

“Evet, zahmet olmazsa. Evim barkım, tarlam hayvanım olduğumu; fakat kendime yardımcı bir kız bulamadığımı söyleyiverin, kuzum!”

Kayın kabuklarıyla aşağı köye indikçe böyle bir yardımcı kız soruşturmuş, ama bulamamıştı. Bir dul kadın, yaşları geçkin birkaç kız; onu şöyle bir süzmüşler, fakat kendisine yardım

vaadinde bulunmayı gözlerine alamamışlardı; acaba niçin, Isak mana veremiyordu buna. Sahiden mi anlamıyordu? İnsanlardan fersahlarca uzak bir yerde, en yakın insan topluluğuna bir günlük yolda, Tanrı'nın dağında, bir erkek yanında, gidip de kim çalışırdı? Hem sonra adamda güzellikten, sevimlilikten eser de yoktu hani, ne gezer! Söz söylediği zamanlar, gözleri gökyüzüne dikili bir tenor da değildi, asla; konuşunca biraz hayvanca ve kaba bir sesle konuşuyordu.

Eh, ne çare, bir başına kalması gerekiyordu.

Kışın koca koca ağaç tekneler yaptı; bunları gidip köyde satıyor ve yiyecek, alet edevat dolu torbalarla karlar içinde yürüyerek yurduna dönüyordu. Zahmetli günlerdi bunlar; sırtında ağır bir yük vardı. Öyle ya, evinde hayvan besliyordu, onları uzun zaman yüzüstü bırakamazdı. Bu işi nasıl hallediyordu? Mecburiyetler insana akıl öğretir; kuvvetli ve yıpranmamış bir zekâsı vardı, hep bu zekâyı işletiyordu. Başlangıçta evini bırakıp giderken keçileri salıveriyor, böylece hayvanlar da ormandaki dallardan karınlarını doyuruyorlardı. Ama sonra bir başka çare daha buldu. Irmağın üstüne büyük bir tahta kova yerleştirdi: Kovanın içine ince bir su sızıyor, aradan on dört saat geçince kova doluyor ve artık taşacak hale gelince dibe çökmesi için yeterince ağırlanmış oluyordu. Kova batarken, bu sefer ot ambarıyla bağlantısı olan bir ipi çekiyor, ambarda bir delik açılıyor, içeriden dışarıya üç keçinin önceden ayrılmış yiyeceği dökülüyor, keçilerin otları da böylece önlerine geliyordu.

Isak, işi bu şekilde başarıyordu.

Hoş bir buluş, belki de bir Tanrı ilhamı, adamın yardımına koşmuştu. Sonbahar sonlarına kadar işler yolunda gitti, sonra kar yağdı, derken yağmurlar, derken yine kar, sürüp giden kar başladı; işte o vakit keçilere ot veren tesisat bozuldu: Kova yağmurla doluyor ve ambar deliği vaktinden önce açılıveriyordu.

Adam kovanın ağzına bir kapak koydu; durum bir süre daha düzeldi, ama kış başlayıp da su sızıntısı donunca tesisat bütünü işlemez oldu.

O vakit keçiler de, adam da mahrumiyetin ne olduğunu öğrenmek zorunda kaldılar.

Zahmetli günlerdi bunlar; adam bir yardımcı bekliyor, ama kimseyi bulamıyordu. Fakat durum böyle diye ümitsizliğe düşmedi. Yerini yurdunu geliştirmeye devam etti; kulübesine bir pencere açtı, iki parça cam taktı. Etrafını görebilmek için ocakta ateş yakmak külfetinden kurtulması, hayatına acayip ve aydınlık bir gün kattı; artık içeride oturabiliyor ve gün ışığında ağaçtan tekneler yapabiliyordu. Hayatına neşe ve aydınlık girmişti. Tanrı büyük! Hiç kitap okumuşluğu yoktu, ama zihni çok vakit Tanrı ile meşgul oluyordu, başka türlü yapamazdı, ruhunda iman ve tâzim hislerine yer vermişti. Yıldızlı gök, ormanın hışırtısı, ıssızlık, kar yığınları, toprağın üstünde ve üzerindeki kuvvetler; onu çok kere gündüzleri düşüncelere, huşulara gark ediyor; kendini günahkâr görüp sofulaşiyor, pazarları mübarek günün şerefine yıkanıyor; ama başka günlerdeki gibi, o gün de çalışmasına devam ediyordu.

Bahar geldi, ufacık tarlasını hazırladı ve patates ekti. Şimdi hayvanlarının sayısı artmıştı; keçiler ikiz doğurmuşlar, büyük küçük hepsi dahil sayıları yediyi bulmuştu. İlerisini düşünerek hayvanların damını genişletti, oraya da birkaç parça cam taktı. Dam daha aydınlık, her bakımdan daha ışıklı oldu.

Günlerden bir gün yardımcı çıkageldi. Kendini toparlayıp ortaya çıkmadan önce yukarıda yamaçta uzun zaman dolaştı, durdu. Kulübeye gelip edene kadar akşam oldu, ama sonunda kulübeye kadar geldi: Uzun boylu, koyu elâ gözlü bir kızdı bu; etli butlu, iri yarıydı; kuvvetli, sağlam elleri vardı; bir Lapon kızı olmadığı halde ayaklarına Lapon çarıkları geçirmiş, sırtına dana

postundan bir dağarcık almıştı. Yaşı bir hayli geçkine benziyor, kibarcası otuzuna yaklaşmış bulunuyordu.

Neden korkacaktı? Selam verdi, arkasından da hemen ilave etti, “Dağı aşacağım da hani bu yoldan geçiyordum.”

“Ya!” dedi adam. Kızın sözlerini iyi anlayamıyordu, kız çapraşık konuşuyor, üstelik de yüzünü öte yana çeviriyordu.

“Öyle!” dedi kız. “Ne uzun yol!”

Adam, “Evet.” cevabını verdi. “Dağın öte yakasına mı gideceksin?”

“Evet.”

“Orada ne yapacaksın?”

“Bizimkiler orada.”

“Ya, demek sizinkiler orada? Adın ne senin?”

“Inger, ya seninki?”

“Isak.”

“Ha, demek Isak. Burada mı oturuyorsun?”

“Evet, burada oturuyorum, işte gördüğün gibi.”

Kız, beğenmişti, “Fena değil!” dedi.

Isak’ın zamanla zekâsı gelişmişti; aklından kızın herhalde birinin sözüyle geldiği, hatta evinden ailesinden ayrılıp dosdoğru buraya gelmiş olacağı, daha ileri gitmek niyetinde olmadığı düşüncesi geçti. Kız, onun bir kadın yardımcıya ihtiyacı olduğunu duymuştu ihtimal.

“Gir, içeride dinlen!” dedi.

Kulübeye girdiler, kızın yol azığından yediler, Isak’ın keçilerinin sütünden içtiler; sonra kızın, bir kese içinde yanında getirdiği kahveden pişirdiler. Yatmadan önce kahvelerini içerlerken ke-

yifleri tam yerine gelmişti. Geceleyin Isak, yatakta kıza karşı arzu duydu ve ona sahip oldu.

Sabah olunca kız kalkıp gitmedi, bütün gün orada kaldı, çalıştı, keçileri sağdı, tahta kap kacağı ince kum serpererek temizledi. Bundan böyle hep orada kaldı. Kızın adı Inger'di, erkeğin adı Isak.

Tek başına yaşayan adam için şimdi başka bir hayat başlamıştı. Karısının çapraşık konuşması ve tavşan dudaklı oluşu dolayısıyla yüzünü hep öte yana çevirmesi, biricik derdi idi; ama halinden şikayet için sebep miydi bu? Zaten bu sakat ağız da olmasaydı kız, hiç ona gelir miydi? Onun kismetiydi bu yarık dudak. Ya kendisi, kusursuz muydu sanki? Kızıl sakalı ve tıknaz vücuduyla Isak, korkunç bir değirmen ecinnisine, çizgileri eciş bücüş yapan bir cam gerisinde durmuş bir kimseye benziyordu. Hem sonra yüzünde böyle bir ifadeyle dolaşan bir başkası daha var mıydı bakalım? Sanki her an parlayıverecekmiş sanırdı onu gören. Inger'in onu bırakıp kaçmaması bile az şey değildi doğrusu.

Inger, onu bırakıp kaçmadı. Isak, kulübeden uzaklaşıp gidiyor ve dönüp geldiği vakit Inger'i kulübede buluyordu; kulübe ve Inger, birleşmişlerdi.

Isak şimdi bir ikinci can daha beslemek zorundaydı, ama değerci buna; kulübeden eskisine göre daha uzun zaman uzak kalabilir, gidip gelebilirdi. Mesela ırmak vardı, şu sevimli ırmak, şirin görünümü yanında derindi de, hızlı hızlı akıyordu; küçüm-senecek bir ırmak değildi bu, yukarıdaki dağlardan, büyük bir gölden çıkıyordu herhalde. Isak olta edinip bu göle gitti; akşamları eve dönüşünde yanı sıra bir yığın alabalık, som balığı alıp geliyordu. Inger onu büyük bir hayranlıkla karşılıyor, ne yapacağını şaşırtıyor, ellerini çırparak haykırıyordu. "Aman ne hoş şeyler!" diyordu. Övgüsünden erkeğinin ne kadar sevinç ve gurur duyduğunu seziyordu herhalde, nitekim gönül alıcı daha

başka sözler de söylüyordu, “Hiç böylesini görmemiştim, nasıl oldu da tutup getirdin, doğrusu aklım almıyor...” gibi sözler.

Başka yönlerden de Isak için bir nimetti Inger. Gerçi yüzü güzel değildi ve kafasız bir kadındı, ama bir akrabasının yanında kuzularıyla birlikte iki koyun bırakmıştı; onları aldı, geldi. Kulübeye getirilebilecek en lüzumlu şeylerdi bunlar: Yünleriyle, kuzularıyla iki koyun, yani etli canlı dört hayvan; hayvan sayısı büyük ölçüde çoğalmış oldu, bu çoğalış mükemmel bir şeydi doğrusu. Inger ayrıca elbiseleriyle, kendisine ait başka şeyleri de getirmişti: Bir ayna, üzerinde zarif birkaç boncuk bulunan bir kurdele, yapağı tarakları ve bir çıkılık. Bak, eğer Inger böyle devam ederse döşemeden tavana kadar her taraf dolacak ve bütün bu eşya, kulübeye sığmayacaktı! Isak, bu dünya nimetleri karşısında tabii çok heyecan duydu; ama doğuştan az konuşur bir adam olduğu için bu konuda fikrini söylemek ona ağır geldi; dışarıya, evin önüne çıktı, hava durumuna bakıp sonra yine içeri girdi. Evet, besbelli büyük bir bahtıyarlığa ermişti; gönlünde gittikçe artan sıcak bir arzunun, bir yakınlık yahut bir aşkın veya başka bir kelimeyle isimlendirilebilecek bir hissin yükseldiğini duyuyordu.

“Bunca şeyi alıp gelmene ne lüzum vardı?” dedi.

“Başka bir yerde daha çok eşyam var. Sonra benim bir de Sivert Dayım vardır, annemin kardeşi, hiç ismini işittin mi?”

“Hayır.”

“Zengin adamdır, bucak kasadarı.”

Aşk akıllıyı aptal eder; Isak kendine göre şirin gözükmek istedi ve çok aşırı gitti.

“Ha, ne diyordum?” diye başladı, “Patatesleri sen çapalama. Akşam eve dönünce ben yaparım.”

Ve baltasını alıp ormana yollandı. Inger onun ormanda ağaç kestiğini duydu; çok uzak değildi orman ve çatırtılardan, Isak'ın koca koca ağaçları devirdiğini anladı. Sesleri bir süre dinledikten sonra dışarı çıkıp patatesleri çapaladı. Aşk, aptalı akıllı eder.

Akşam üstü Isak, ipe takılı, arkasında sürüye sürüye getirdiği, koskoca bir tomrukla eve döndü. İlahi hoyrat, saf Isak! Tomruk bahanesiyle ortalığı alabildiğine gürültüye boğuyor; Inger dışarı çıksın da kendisine hayran olsun diye öksürüp aksırıyordu.

İsteddiği de oldu, nitekim Isak gelince Inger, “Sen çıldırdın mı?” diye bağırdı, “Ne adamsın!” Adam cevap vermedi. Aklına bile gelmemişti. Ortada henüz bir kütük varken adamlığından bahsetmek, konuşmaya değmezdi ki! Inger, “Ne yapacaksın bu ağacı?” diye sordu. Isak, kendisine bir süs vererek, “Ha, bunu henüz ben de bilmiyorum!” cevabını verdi.

Ama derken Inger'in patatesleri çapalamış olduğunu gördü; bu işte Inger'in, kendisi kadar hamarat olduğu anlaşılıyordu. Fakat bu, hoşuna gitmemişti; tomruğun ipini çözdü ve uzaklaşmaya başladı. “Yine mi gidiyorsun?” diye sordu Inger. Gücenmiş bir sesle Isak, “Evet!” cevabını verdi.

İkinci bir kütükle döndü geldi, oflayıp puflamadı, gürültü patırtı etmedi; sadece öküz çeker gibi, kütüğü kulübenin önüne kadar çekti, orada bıraktı.

Yaz boyunca kulübenin önüne daha birçok ağacı sürüyüp getirdi.

2

Günlerden bir gün Inger, dana postundan dağarcığına yine azığını koydu ve, “Bizimkilere tekrar şöyle bir uğrayayım hele!” dedi. Isak “Ya!” cevabını verdi.

“Evet, onlarla bir iki şey konuşmam lazım.”

Isak, Inger çıkarken beraber çıkmadı; kulübede daha epey zaman oyalandı, durdu. Sonunda kapı eşiğine çıkıp da hiç de merak etmiyormuş gibi davranmasına rağmen içinde bir tedirginlik duyduğu vakit Inger, ormanın eteğinde gözden kaybolmak üzereydi. “Ha, dönmeyecek misin?” diye seslenmekten kendini alamadı. “Dönmeyecek miyim?” diye karşılık verdi Inger, “Galiba alay ediyorsun.”

“Ya.”

Sonra Isak, yine yalnız kaldı. Hey Tanrım! İçinde bu çalışma gücü ve bu çalışma şevki varken kulübeye girip çıkmakla yetinemez, ortalarda dönüp durmakla edemezdi; onun için çalışmaya başladı, kütüklerin dallarını kopardı, her birini sağlı sollu kesip düzledi. Akşama kadar bu işlerle uğraştı, sonra keçileri sağıp yatağa girdi.

Kulübede bir ıssızlık, bir sessizlik hüküm sürüyor; balçık döşemeden ve kerpiç duvarlardan yüzüne endişeli bir sükül çarpıyordu. Ama çığlık ve yapağı tarakları yerli yerindeydiler; kurdelesıyla boncuklar, çatı altında bir kesenin içinde saklı duruyorlardı. Inger, hiçbir şeyini götürmemişti. Fakat Isak öylesine sersemdi ki aydınlık yaz gecesinde karanlıktan korkuyor, pencere camları gerisinde türlü türlü hayallerin belirip kaybolduklarını görüyordu. Dışarının aydınlığına bakılırsa saatin aşağı yukarı iki olduğu sıralarda, iyisi mi kalkayım, dedi, kalkıp kahvaltı etti. Hem gündüzün yemeği de yapılmış olur, yarın pişirme derdiyle zaman kaybetmem, diye düşünerek bir koca tencere bulgur pişirdi. Akşama kadar da patates tarlasını genişletmek amacıyla yeni topraklar açtı.

Tam üç gün sıra ile ağaç kesti, toprağı açtı, dördüncü gün Inger gelirdi herhalde. Geldiği vakit Inger’in, hazır balık bulması hani fena olmaz, diye düşündü; ama asıl yolu izlemek ve dağda Inger’le karşılaşmak istemediği için, göle dolambaçlı bir yoldan

gitti. Bu arada dağın bilmediği kısımlarına vardı; oralarda boz renk kayalar, çok esmer çakıllar, içlerinde ya kurşun, ya bakır bulunan gayet ağır taşlar gördü. Bu taşlarda çok şeyler vardı herhalde, belki de gümüşle altın vardı; ama bu işlerden anlamıyordu, onun için aldırış etmedi. Balıklı göle vardı; gecenin sivrisinek dolu havasında balıklar oltaya kolayca takılıyorlardı, yine bir yığın alabalıkla som balığı tuttu; Inger şaşırıyordu. Gün ışıırken, geldiği dolambaçlı yollardan geri dönüyordu ki yanına yerdeki çakıllardan birkaç tane aldı, esmer renkteki taşlar yer yer koyu mavi benekli ve çok ağırdılar.

Inger gelmemişti, gelmedi. Dördüncü gündü bu. Isak henüz yalnız olduğu, bu iş için başka kimsesi bulunmadığı zamanlardaki gibi, keçileri sağdı; sonra çakılların, taşların bulunduğu tepeye çıktı ve bir duvar için elverişli bir sürü taşı avlusuna aldı geldi. Yapacak bir sürü işi vardı doğrusu.

Beşinci akşam gönlünde hafif bir kuşku, yatağına girdi; ama çıkırıyla yapağı tarakları, hem sonra boncuklar, oldukları yerde duruyorlardı ya canım! Kulübede aynı ıssızlık; ne bir ses, ne bir seda! Saatler uzadıkça uzuyordu; derken dışarıda ayak seslerine benzer bir ses işitince, bu benim kuruntumdan başka bir şey değil, diye düşündü. Terk edilmişliği içinde, “Tanrı büyük.” dedi ve bu lafları Isak, anlamını gerçekten hissetmedikçe söylemezdi de. Şimdi ayak seslerini yeniden işitiyordu, az sonra pencerenin önünden bir şeyin süzülüp geçtiğini gördü, inan olsun bir şeydi bu, ama boynuzlu bir şey! Yatağından fırladı, kendini kulübeden dışarı attı ve bir şey gördü. “Tanrım sana sığındım!” diye mırıldandı ve Isak kendini mecbur hissetmedikçe böyle bir şey söylemezdi de. Bir inek gördü, Inger’le beraber bir ineğin ahırın içine girip kaybolduklarını gördü.

Inger’in hayvan damında inekle konuştuğunu hafiften duymasaydı gözlerine cidden inanamayacaktı; ama Inger’in sesini işitiyordu, aynı anda içinde kötü bir şüphe uyandı, “Ey Tanrım

sen bilirsin!” Elbet ki mükemmel, anasının gözü bir kadındı bu Inger; ama canım bu kadarı fazlaydı artık, fazla! Çıkrıktı, taraklardı, hadi neyse; boncuklarda da bir kibarlık kokusu vardı, peki bunlara da ses çıkarmayalım. Fakat bir inek; belki yolda, belki bir köylünün otağında bulunmuş, ortadan kaybolduğu sahibince anlaşılıp aranacak bir inek!

Inger, hayvan damından çıktı, gururla gülümseyerek, “Sadece ineğimi alıp geldim!” dedi.

“Ya!” diye cevap verdi Isak.

“Çabuk dönemedim, yanımda inekle dağı aşmak zor oldu, gebe hayvan.”

“Bir inek getirdin ha?” dedi Isak.

“Evet!” cevabını verdi Inger, dünya nimetleriyle patlayacak derecede doluydu. “Yoksa sana yalan mı söylediğimi sanıyorsun?”

Isak kötü ihtimallerden korkuyordu, ama kendini tuttu, sadece, “Gel de biraz bir şey ye!” dedi.

“İneği gördün mü? Güzel, değil mi?”

Isak, “Çok iyi!” dedi ve elinden geldiğince kayıtsız görünmeye çalışarak, “Bu ineği nereden aldın?” diye sordu.

“Adı Altınboynuz. Başladığın bu duvarı ne yapacaksın? Kendini harap ediyorsun, harap! Gel de ineğe bak hele!”

Dışarı çıktılar, Isak don gömlekle idi, ama olsun, kılı kırk yararcasına ineği gözden geçirdiler; başına, memelerine, beline, böğrüne bir bir baktılar; kırmızılı beyazlı, eti budu yerinde bir ineği bu.

Isak ihtiyatla sordu, “Kaç yaşında tahmin ediyorsun?”

“Ne tahmini?” diye cevap verdi Inger. “Elifi elifine tam dördüncü yazında. Onu ben kendim büyüttüm; herkes daha o zaman,

doğduk doğalı gördüğümüz buzağların en şirini budur, derdi. Ne dersin, inek için yemimiz var mı?”

Isak ona inanmaya başlamıştı, inanmak da istiyordu zaten, “Yem mi, yemimiz ona yetiştir!” cevabını verdi.

Sonra içeri girdiler, yiyip içip yattılar; fakat daha uzun zaman ineği, bu büyük olayı konuştular.

“Ne dersin güzel inek, değil mi? Yakında ikinci defa buzağılayacak. Adı Altınboynuz. Uyuyor musun, Isak?”

“Hayır.”

“Düşün hele, beni hemen tanıdı, dün peşim sıra kuzu gibi geldi. Bu gece bir süre dağda durup dinlendik.”

“Ya.”

“Ama onu bütün yaz otlağa bağlamak lazım, yoksa kaçıp gider, ne de olsa inek inektir.”

Isak nihayet, “Evelce neredeydi?” diye sordu.

“Bizimkilerin yanında, onlar bakıyorlardı. Vermek istemediler, ben alıp götürürken çocuklar ağlaştılar.”

Inger’in böyle mükemmel yalan söylemesi mümkün müydü? Tabii ki doğruyu söylüyordu, inek onundu. Şimdi çiftlik zenginlikle, refahla dolmuştu; yakında hiçbir eksik kalmayacaktı. Ah bu Inger. Isak onu seviyordu, o da Isak’ı seviyordu, kanaatkârdılar, tahta kaşık devrinde yaşıyorlardı ama, memnundular. Uyuyalım diye düşündüler ve uyudular. Şafak sökerken yeni bir güne uyandılar; savaşacak sürü sürü iş vardı önlerinde; evet savaş ve sevinç vardı, hayat böyledir zaten.

Örneğin, şu kütükler vardı. Isak, bu kütükleri yerleştirmeyi denesin miydi? Köyde iken öteye beriye bakmış, yapı nasıl kurulur, bir fikir edinmişti; bir köşe geçmesi yapabiliirdi. Acaba

onsuz da olur muydu? Şimdi çiftliğe koyunlar gelmişti, bir inek gelmişti, keçiler çoğalmıştı, daha da çoğalacaklardı, hayvanlar kulübenin ayrılan bölümüne sığmıyorlardı, bir çözüm yolu bulmak gerekiyordu. En iyisi hemen başlamak, hazır patatesler çiçeklenmeden, ot biçme mevsimi gelmeden işe girişti; Inger'in zaman zaman yardımı gerekiyordu.

Isak geceleyin uyandı ve kalktı. Inger uyuyordu, yol yorgunluğuyla sağlam ve derin uykulara dalmıştı. Isak, tekrar hayvan damına gitti. İnekle, sonu yersiz iltifatlarla biten konuşmalara girişmedi, ama onu tatlılıkla okşadı ve acaba başkasının hayvanı olduğunu gösteren bir işareti, bir damgası var mı diye yeni baştan iyice gözden geçirdi. Fakat işaret falan bulamayınca ferahlamış, damdan dışarı çıktı.

Yapı tomrukları işte orada duruyordu. Kütükleri bir bir alıp dörtgen şeklinde duvarın üstüne dizmeye koyuldu: Bir büyük dörtgen oturma odası için, bir küçük dörtgen yatak odası için. Bu böyle eğlenceli bir işti, onu öylesine meşgul ediyordu ki saati unutmuştu. Şimdi kulübenin baca deliğinden dumanlar yükseliyordu, Inger dışarı çıktı, kahvaltının hazır olduğunu söyledi, “Ne yapıyorsun burada?” diye sordu.

Isak, “Kalktın mı?” diye cevap verdi.

Bakındı şu Isak'a, esrarlı tavırlar takınıyordu; ama Inger'in sorusu, merakı ve yaptığı işi büyütmesi pek de hoşuna gitmişti. Kahvaltısını ettikten sonra, dışarı çıkmadan, bir hayli kulübede oturdu. Ne bekliyordu?

“Bakin şu işe, oturakaldım!” dedi sonunda ve ayağa kalktı. “Hem de bunca işim varken!” dedi.

“Bir ev mi yapıyorsun?” diye sordu Inger. “Cevap veremez misin?”

Isak lûtfen cevap verdi, öyle ya kendini büyüdükçe büyümüş hissediyordu, çünkü bir ev yapıyor, her şeyi kendisi yönetiyordu; bunun için şöyle cevap verdi, “Görüyorsun ki inşaat yapıyorum.”

“Öyle ya.”

“Başka ne yaparım? Sen koskoca bir inek getirdin, benim de inek için bir damım olmalı, değil mi?”

Zavallı Ingercik; onun gibi, yaratıcı Isak gibi insanüstü bir zekâsı yoktu ki: Hem sonra daha Isak’ı tanıyıp anlamamış, henüz onun konuşma tarzına alışmamıştı. Inger sordu, “Yoksa dam mı yapıyorsun?”

Isak, “Öyle!” dedi.

“Sen beni aldatıyorsun galiba, bir ev yapsan daha iyi olmaz mı?”

Isak, “Ya demek bu fikirdesin?” diye cevap verdi ve yüzüne, mahsus aptalca bir ifade vererek, evet, sanki Inger’in sorusu karşısında akli başına gelmiş gibi Inger’e baktı.

“Değil mi ya, o vakit kulübe de bütün bütün hayvanların olur.”

Isak düşündü, sonra, “Sahiden öyle,” dedi, “en iyisi de bu!”

Bir zafer kazanan Inger, “Görüyorsun ki ben de büsbütün boş kafalı değilim!” dedi.

“Değilsin. Peki, bir oturma odasıyla yanında bir yatak odasına ne dersin?”

“Yatak odası mı? O vakit bizim ev de başkalarınınkinden aşağı kalmaz. Tanrı bize o günleri de gösterebilir!”

Nitekim o günleri gördüler. Isak kenar geçmelerini kesti, kütükleri dörtgen halinde yerleştirdi, üstelik uygun taşlar kullanarak bir de ocak yaptı; ama en az bu sonuncu işte başarılı oldu, ara sıra kendinden hiç de memnun kalmıyordu. Ot biçme mevsisi-

mi başlayınca yapıdan aşağı inmesi gerekti. Uzak yamaçlara ot biçmeye gidiyor, sonra ağır yükler halinde otları eve taşıyordu.

Yağmurlu bir günde, aşağıya köye gideceğini söyledi.

“Ne yapacaksın orada?” diye sordu Inger.

“Doğrusu ben de pek bilmiyorum!” cevabını verdi Isak.

Gitti, tam iki gün görünmedi, sonra taşıya çeke bir yemek sobası getirdi: Mavna, sırtında bir yemek sobası, ormanlarda yelken açıp gelmişti.

“Kendine zulmediyorsun!” dedi Inger. Isak, yeni evin görünüşünü bozan ocağı yıktı ve yerine, getirdiği mutfak sobasını kurdu. “Herkesin yemek sobası yoktur,” dedi Inger, “ama şimdi bizim var!”

Ot biçme mevsimi devam ediyor, Isak eve yığın yığın ot taşıyordu; çünkü ormanlardaki ot yazık ki çayırlardaki gibi değildir, çok daha az olur. Evin yapımıyla artık yalnız yağmurlu günlerde uğraşabildiği için iş yavaş ilerliyor ve Ağustos’ta Isak bütün otu kayanın altına iyice yerleştirdiği vakit yeni ev, ancak yarı yarıya kurulmuş bulunuyordu.

Eylül’de Isak, Inger’e, “Bu böyle yürümez!” dedi, “Bana kalırsa sen aşağıya köye gitmeli, bana yardım edecek bir adam getirmelisin!” Inger ise son zamanlarda biraz göğüs darlığı çekiyor, eskisi gibi hızlı yürüyemiyordu; ama tabii verilen görevi yapmaya hazırlandı.

Fakat o aralık kocası fikrini değiştirdi, eski kibrine döndü, her işini tek başına yapmak istedi. “Bunun için başkalarına başvur-maya değmez!” dedi, “Ben kendim yapar, bitiririm.”

“Hayır, sen yapamazsın!” dedi Inger.

“Yok, yaparım, sen bana sadece direklerde yardım et.”